

Duality of Societal and Political Modernity; Ethnic Movement and Politics of Difference as Situational Uprising in the Democratic Life

Vahid Zolfaghari

Post-doc Researcher and Lecturer on Comparative Politics, Munich, Germany.
(Corresponding Author)

Email: zolfaghari.vahid282@gmail.com

 0000-0001-7662-5953

Abstract

Citizenship as a domain of possibility has led to construction of a micropolitics in the democratic life that tries to make the power accountable by recognizing the differences and the pluralistic strategies. The advent of this social formation as a fourth world of politics acts as the agent of radical changes to recognize the plural identities based on the criticism of the current power. By depleting the organizational life of politics, ethnicity and the difference politics as the duality between the positional power and oppositional resistance has tried to present in the modern power to empower the capacity of liveability in order to play as political agents by the priority of societal scheme to political one. The rising of political situation will interpret the political representation as demanding the possibility from the impossibility based on the recognizing the ethnic identity. Accordingly, the main research question of this paper is how possible is the relation between ethnic movement and political representation? Based on the main hypothesis, the politics of presence is known as a political wealth of ethnic groups to manage the radical version of politics in order to invite them to civic life of the relation between representatives and voters. The finding shows that without the democratic infrastructures, the ethnic movement will show off as an invalid thought the despite of complementing the strategic comprehensiveness, will turn the political face of ethnicity of security not social visage. Based on the critical method and substantive representation, the hypothesis will be tested.

Keywords: Democracy, Politics of Difference, Ethnicity, Societal Modernity, Political Representation.

Extended Abstract

Introduction: Citizenship as a domain of possibility has led to the construction of a micro-politics in the democratic life that tries to make the power accountable by recognizing the differences and the pluralistic strategies. The advent of this social formation as a fourth world of politics acts as the agent of radical changes to recognize the plural identities based on the criticism of the current power. By depleting the organizational life of politics, ethnicity and the difference in politics as the duality between the positional power and oppositional resistance has tried to present in the modern power to empower the capacity of liveability in order to play as political agents by the priority of societal scheme to political one. The rising political situation will interpret the political representation as demanding the possibility from the impossibility based on recognizing the ethnic identity. Accordingly, the main research question of this paper is how possible is the relation between ethnic movement and political representation? Based on the main hypothesis, the politics of presence is known as a political wealth of ethnic groups to manage the radical version of politics in order to invite them to civic life of the relation between representatives and voters. The finding shows that without the democratic infrastructures, the ethnic movement will show off as an invalid thought the despite of complementing the strategic comprehensiveness, will turn the political face of ethnicity of security not social visage.

Research Question: the main research question of this paper is how possible is the relation between ethnic movement and political representation?

Research Hypothesis: Based on the main hypothesis, the politics of presence is known as a political wealth of ethnic groups to manage the radical version of politics in order to invite them to civic life of the relation between representatives and voters.

Methodology and Theoretical Framework: The methodological attempt of the current research is epistemological-critical. It focuses on the context, politics, power, and context of political representation, which has caused the conceptual confusion and bewilderment of the ethnic representation regime and the cycle of the representatives-voters' link, leaving no choice but to employ a cognitive approach to truly understand representation. In the methodological logic of the present paper, representation is not an algorithmic political matter to perpetuate the power struggle and insulate political leaders, but rather a system of political accountability that, by understanding the misguided paths of those in power, holds them accountable for their actions and conduct.

Known as a name for a set of continuities and discontinuities and a chain of contractions and expansions, representational politics is the main expression of social governance and the will to govern oneself and avoid parasitism. Substantive representation, by stripping the self-proclaimed authority of those in power and placing citizens in the status of main agents, is known as a mega-doctrine that, in addition to ensuring the political accountability of the elected officials, practices allocative, distributive, and symbolic accountability in politics as well. Furthermore, intellectual capacity and cognitive empowerment are essential aspects of representation in freeing society from self-inflicted inferiority or unwanted inferiority, and in guiding social desires and goals by political actors (process logic) and legislating and policymaking in line with the interests of society (ultimate logic). This aspect of representation is a process, a choice, a constructive, a creative and a demanding one that ensures a constant connection between citizens and representatives. The theory of substantive representation, by taking away the politics of commonality, has caused the proud and respectful entrance of new and neglected issues into the court of politics and the growth of the basil of pluralism and changeability from the soil of politics. This constructive turn in the chain of political representation is not simply a moral demand or a superhuman advice, but rather, as a strategic measure and arrangement, it considers the stability and dynamics of the line of connection between representatives and voters in the post-political era.

Research Findings: By prioritizing the social over the political, democracy has challenged the intellectual idols and mental stereotypes of pure politics and created

a resistance identity to prepare for active entry into the modern struggle to create a more livable life. The recognition of the politics of difference is not only an objective and concrete arrangement that occurs within the framework of political representation and the topographical fit of ethnic groups with policy-making seats and decision-making positions, but it is also recognized as a subjective arrangement that, by increasingly reproducing their subjective status and active status, shakes the suffering of imbalance and injustice from the body of the political system and adds to the depth of political legitimacy and trust. Accordingly, the link between ethnicity and representative politics is often seen as a reciprocal and interactive one, meaning that the logic of ethnic voting behavior places the best ethnic selection in the ballot box of representatives who, in addition to empowering them and releasing them from a situation of deprivation and deprivation, restore subjective richness to this group. In another sense, ethnicization, politicization, and participation can be introduced as strategies for the ascension of ethnic minorities to the heights of subjectivity and autonomy in the chain of political representation, which, in addition to rejecting the status of political objectivity and social smallness, makes the garment of citizenship appropriate to their stature and makes them worthy of receiving the title of political human being.

Conclusion: The imbalance of ethnic representation politics in democratic life is subject to political, economic, social and cultural structures. The government's indifference, security gaps and ethnic geopolitical gaps, as structural inhibitors, along with ideological prejudices, inequality and professional exclusion of political institutions, have led to the denial of the possibility and ability to create a meaningful relationship between power and politics with ethnic groups. The power hungry of parties and the antagonistic interpretation of ethnic groups by the parties prevented the definition and formulation of an ethnic quota system in the cycle of representation. Although sometimes, with the activation of instrumental rationality and tactical logic of the parties, an opportunity is provided for ethnic groups to occupy seats, this borrowing and leasing has never become a custom and rule in democratic life. In this situation, that the ethnic groups, nevertheless, have become disappointed and disillusioned with the transformative power of the change agents (parties), they have become rebellious and rebellious subjects who, in an effort to fervently negate and fundamentally forbid the status quo, create a new, more livable way of life through politics, resist, and demand life before political death, from the hell of the glare of power and the reductionist position of political objectivity, step onto the campus of political subjectivity and agency.

Keywords: Democracy, Politics of Difference, Ethnicity, Societal Modernity, Political Representation.

دوئل مدرنیته اجتماعی و مدرنیته سیاسی؛ جنبش قومی و سیاست تفاوت به مثابه شورش موقعیت در زیست دموکراتیک

وحید ذوالفقاری

پژوهشگر پسادکتری سیاست تطبیقی و مدرس دانشگاه، مونیخ، آلمان. (نویسنده مسئول)

Email: zolfaghari.vahid282@gmail.com

 0000-0001-7662-5953

چکیده

آرمؤلفه شهروندی به سان قلمرو امکان، خلق زیرسیاستی در زیست دموکراتیک را تدبیر کرده که با شناسایی تفاوت‌ها و راهبردهای کثرت‌اندیش، لویاتان قدرت را به مسلخ پاسخ‌گویی می‌کشاند. ظهور این فرماسیون اجتماعی به منزله آفرینش جهان چهارم سیاست، با نقد منطق شورشی و مدلول‌پندار قدرت، کارگزار تغییرات رادیکال‌پخته جهت شناسایی هویت‌های متکثر گشت. قومیت و سیاست تفاوت به منزله فقره‌ای از این دوئل بین قدرت پوزیسیون و مقاومت اپوزیسیون، با تخلیه حیات ستادی سیاست، ضمن ترجیح امر اجتماعی بر امر سیاسی، مهبیای ورود فعالانه به معرکه مدرن جهت تقویت ظرفیت زیست‌پذیری آن و نشستن بر کرسی فاعلیت سیاسی شده است. شورش این موقعیت با شناسایی خودآیینی اقوام و سلب اراده معطوف به نمادینگی آنان، چرخه نمایندگی سیاسی را مطالبه امر ممکن از بطن ناممکنات تفسیر کرد. ناظر به این تغییرسازی‌های دموکراتیک، پرسشی بها یافته که شأنیت جنبش قومیتی در زنجیره نمایندگی و فیض‌طلبی از قدرت تصمیم‌سازی به منزله تمنای امر ممکن، چگونه محتمل است؟ ناظر به فرضیه پژوهش، سیاست حضور و اندیشه به منزله سرمایه سیاسی اقوام، کنش میدانی جهت تعلیق ریختار شورشی سیاست و تفویض حیات مدنی جهت کنش‌مندی در زنجیره پیوند برگزیدگان- برگزینندگان است. طبق یافته، جنبش قومیتی با وجود تکمیل جامعیت راهبردی رژیم نمایندگی، بدون تدبیر زیرساخت‌های دموکراتیک، شهودی از ظنون بی‌اعتبار شناخته می‌شود که به جای تبدیل وجه سیاسی قومیت به منطق اجتماعی، ریختار امنیتی آن را برجسته خواهد ساخت که انتخابات را از انتخاب تخلیه می‌کند. نوشته جاری با روشی انتقادی- معرفتی و انگاره نمایندگی جوهری، فرضیه را به میز آزمون می‌کشاند.

کلیدواژه‌ها: دموکراسی، سیاست تفاوت، قومیت، مدرنیته اجتماعی، نمایندگی سیاسی.

شاپای الکترونیک: ۲۷۱۷-۰۵۵۱ / دانشگاه مازندران / فصلنامه علمی مطالعات راهبردی سیاست بین الملل

doi 10.22080/jpir.2026.30752.1522

۱. مقدمه

شناخت‌شناسی سیاست دموکراتیک به‌سان پنداشته‌ای گفتمانی در زیست مدرن با فراپارادایم شهروندی به منزله آموزه مبنایی در الهیات حکمرانی خوب، همنشین است. این تیپ از معرفت‌شناسی با تلاش برای تخفیف ناندیشیده‌های مژمن در عمارت‌های دموکراتیک، قلمرو امکان مغتنمی برای خلق سوژه شهروندی و وضع رژیم‌های حقوقی در زیست مدرن تدارک می‌بیند. شأن نزول این سوژه سیاسی، انباشتی از رخدادهای تغییرساز است که با کشاندن ابلیس قدرت به میز پرشش، منزلتی خودآیین به ساکنین جامعه بخشیده که با میل و اراده‌ای معطوف به آفرینندگی خودشان، پوستین‌های پوسیده دگربودگی، اقلیت‌بودگی و محذوف‌شدگی را دریده و با خروج از سایه زعمای ناهل قدرت، موقعیتی سوژکتیو خلق می‌کند تا کرده‌ها و نکرده‌هایش را به امر سیاسی بدل نماید. این فعل آفرینش‌گر و اندیشه‌ساز، انشاء قواعدی را اراده کرده که سیاست را به اقلیم امکان و احتمال بدل ساخته و با نواختن ساز شهروندی در دستگاه معرفتی و شناختی، سازه هویتی آن‌ها را در پهنه مدرن برساخته و رانه حضور سیاسی‌شان را هم برانگیخته است. این نوازی اندیشگی و نوآیینی رفتاری، شهودی شاخص از بلوغ رژیم شهروندی در سرای دموکراتیک شناخته شده که با دوری از دوانگاری‌های ستیزش‌گر، کنش دیالکتیک‌واری را به سوی شمولیت، نمایندگی، مشارکت و برابری آغاز کرد.

حال که صحن سیاست دموکراتیک از چنبره دوئل مقاومت- قدرت رها گشته، ترک موقعیت فرودستی و طلب منزلت فرادستی جامعه، با بیان رسای رخدادهای رفتارهای متعدد به نمایش گذاشته تا با بازتولید بی‌وقفه وفاداری خودش به رخدادهای مستحدث، اعلام وجود و حضور سیاسی کند. اما آتش فاز و فیض مستانه این نوآیینی سیاسی دیری نپایید و با ناکامی در آفرینش سوژه‌های پسرخدادی و خلق حقیقت‌های قرین با زیست دموکراتیک، به خاکستر بدل گشت. به دیگر سخن، فاصله میان اراده این رژیم شهروندی خودآیین به‌سان سوژه صاحب کنش از یک سو و اراده‌اش برای خروج از این موقعیت به یمن ناترازی در بازتوزیع اوامر محسوس به‌ویژه قدرت از سوی دیگر، بسیار اندک بوده است. یکی از شهود بارز این نقار سیاسی، اقلیت‌های قومی هستند که ناترازی حقوقی مستحدث در حیات دموکراتیک، این نیروی اجتماعی را به خیل ارتش عظیمی از بی‌قدرتان سیاسی ملحق ساخته که تضییع حقوق دموکراتیک و مدنی‌شان در جوامع میزبان، آن‌ها را جبدل به نیرویی

صامت و مسکوت کرده است. این بزه سیاسی و بزه دیدگی اقوام در صحن دموکراسی، حاصل کاشت نهال مهاجرت است که با امواج جهانی شدن و رشد آشوب‌ها، اتفاقات و التهابات سیاسی - اجتماعی تکثیر یافت. این ناوضعیات سیاسی در زیست دموکراتیک به یک حفره سیاه و گره کور در فرماسیون اجتماعی جوامع توسعه یافته تبدیل شده که در خوانش طیفی از اندیشه‌ورزان، به ظهور جهان چهارم^۱ ملقب گشته که مضاف بر رنج بی‌دولتی، درد بی‌قدرتی سیاسی را هم بر دوش دارد (Castells, 1996).

سویرکتیویته قومی، آمیال اکسپرسیونیستی، انکار مرجعیت‌سازی معرفتی قدرت و میل وافر به سوژه‌گی سیاسی به منزله حلقه‌ای از زنجیره هویت‌یابی سیاسی و شناختی اقوام پنداشته شده که قضای تحلیل تأثیر آن بر چرخه نمایندگی سیاسی را به طریق اولی، به امری درخور تحقیق و تأمل بدل ساخت. طبق مفروض پژوهش، سیاست حضور و اندیشه اقوام به منزله وجهی از قلمروزایی دموکراسی با شناسایی سیاست تفاوت و شناسایی، سد راه شورش سیاست شده و تدبیری برای اثرگذاری بر چرخه پیوند اندیشه می‌کند.

۲. پیشینه موضوع

توقیف اندیشه بر درگاه ادراک تکثر قومی به‌سان زاییده سیاست استعماری یا موج مهاجرت‌های بین‌المللی، آیتی بر عبور ناندیشیده از سیاست قومی به منزله یکی از شناسه‌های زیست دموکراتیک است. این تیپ از فروگذاری امر واقع در پهنه دموکراسی، ضمن جایگزینی سوژه معرفه (گروه‌های قومی) با ابژه نکره (مهاجرت، جهانی‌شدن)، فروسیاستی را در صحن جوامع پیشرفته آفریده که با نقد و نفی تفسیر مدلول‌پندار قدرت، کارگزار تغییرات رادیکالیتة نوین جهت شناسایی هویت قومی گشته است.

در یک تفعل تاریخی، سیاست طبقاتی به‌سان دال اعظم بسیج‌گر شناخته می‌شده که از روزگار ظهور احزاب سیاسی تا دهه ۱۹۷۰ تا دوام داشته است. این تکانه جنبشی به‌سان معرف منطق تضاد، برای تحمیل شهوت بسیجی خود، ابایی از انقطاع و گسست نداشته است. حال آنکه تغییرات اجتماعی و تکانه‌های سیاسی گوناگون در ربع آخر قرن بیستم با دستگاه تدبیری و تصمیمی نوآیین، به محل ظهور دنیای جدید و نظام گفتاری و رفتاری تازه‌ای بدل گشته که مضاف بر تخفیف برآبی اندیشه طبقاتی، سیاست هویتی و منطق تفاوت را دال بسیج‌گر و مبنای نمایندگی نشانید؛

به نحوی که خلق احزاب نوظهور با خمیره قومی پس از موج سوم دموکراسی را می‌توان در راستای این چرخش وجودشناسانه و شناخت‌شناسانه درک کرد. این تفسیر از سیاست به منزله قلمرو آزادی و رهایی، با عبور از گفتمان طبقاتی به‌سان منطق نااهل و شورشی، تغییرسستیزی‌های غیردموکراتیک را به باد نقد گرفته و با نشاندن قومیت بر کرسی سوژه‌گی و فاعلیت سیاسی، در پی نهادینه‌سازی نوعی زیست سیاسی و حیات اجتماعی است که سد راه سلطه در زنجیره نمایندگی می‌شود.

این گوه‌ره هیبریدی با تبدیل امر احد به امر کثیر و شناسایی رسمی زنجیره هویت‌های متکثر، قومیت را نه تنها به سرمایه سیاسی زیست دموکراتیک بدل ساخته، بلکه تلاش‌های غیردموکراتیک و استبدادمسلكانه قدرت را با نشستن بر کرسی معرفتی علاج می‌کند. حال که با این خوشه توصیفات کارکردی، اقوام به دارایی اجتماعی و سرمایه سیاسی منتخبان جهت انتخاب مجدد و باز توزیع خودیاریانه اوامر محسوس از یک طرف و یکی از شناسه‌های شناختی جهت وزن‌کشی انتخاباتی و رصد ایستارها و مواضع سیاسی داوطلبین از طرف دیگر بدل گشته، آوردگاه مطالعاتی و میدان تحلیلی فراخی جهت فهم ضروریات و مفردات پیوند اقلیت‌های قومی و سیاست نمایندگی ظهور یافته که به پاس رشد شتابنده فرآیندهای جهانی‌شدن و گسترش امواج مهاجرت، مقرون به تمرکز و تبیین بیشتر گشته است.

۳. چارچوب نظری

سیاست نمایندگی به‌عنوان یک نام برای مجموعه‌ای از پیوستگی‌ها و ناپیوستگی‌ها و زنجیره‌ای از قبض و بسط‌ها، ترجمان اصلی حکمرانی اجتماعی و اراده معطوف به حکومت بر خویشان و پرهیز از طفیلی‌گری شناخته می‌شود. این پدیدار سیاسی احسن، با مقاومت در برابر ماهیت استعلایی و سیاست سلسله‌مراتبی کلیسا و اندیشه‌های لاهوتی - وحیانی دین‌مردان و الاهی‌دانان به‌عنوان عقل مقدس، تدبیری مدرن پنداشته می‌شود. این آورده مدرن، انتخابات را به محکمه‌ای اجتماعی جهت دادخواهی سیاسی بدل ساخته که شهروندان مشغول قضاوت راجع به بازیگران اقالیم سیاست و قدرت هستند. این امر سیاسی اندیشیده در صحن سیاست مدرن، همان امر سیاسی تاج‌داری است که با کشاندن اربابان قدرت به مسلخ پاسخ‌گویی، تاج از سر نامسؤولان برداشته و آن‌ها را از کاخ قدرت می‌راند. این امر نوآیین نوعی

سیاست‌ورزی راستین است که با بازگونی سیاست مرسوم، امر اجتماعی را جایگزین امر سیاسی نمود.

نمایندگی جوهری با سلب مرجعیت خودخواندهٔ اصحاب قدرت و نشانیدن شهروندان بر منزلت کارفرمایی، آبردکترینی شناخته می‌شود که افزون بر تضمین پاسخ‌گویی سیاستی برگزیدگان، مشق جواب‌گویی تخصیصی، توزیعی و نمادین در سیاست می‌کند. مزید بر آن، استطاعت فکری و تمکن شناختی وجه جوهری نمایندگی در رهلندن جامعه از حقارت خودخواسته یا صغارت دگرخواسته و دست‌ورعمل‌سازی آمیال و أغراض اجتماعی توسط میدان‌داران سیاست (منطق فرآیندی) و تقنین‌سازی و سیاست‌گذاری هم‌کفو با شؤونات جامعه (منطق غایی) است. این فقره از نمایندگی به منزلهٔ امری فرآیندی، انتخابی، سازنده، آفرینش‌گر و مطالبه‌گر است که ارتباط دائم بین شهروندان و نمایندگان را تضمین می‌کند.

در کادر کلامی و گفتمانی تئوری نمایندگی جوهری، اربلبان تکین و بی‌همتای عرصهٔ تصمیم، همان پاک‌بازان دنیای سیاست نیستند که با احترام به منطق تکرار تفاوت، همه سیاست را در سبب آداب و آموزه‌های شهروندان بگذارند. بلکه فکرسازی سیاسی و پیکرتراشی گفتمانی توسط احزاب و نیروهای صاحب قدرت و تو زیر آستر ابریشمی‌شان و تزریق آن به جامعه به نام نامی دال اعظم و رژیم حقیقت، باعث تداوم کناره‌گزینی و تضمین بی‌کنشی سیاسی شهروندان خواهد شد (Pitkin, 1967: 100). حال آنکه نظریهٔ نمایندگی جوهری با گرت‌برداری از سیاست همگان‌واره‌گی^۱ باعث ورود محتشمانه و معزّزانهٔ موضوعات نوین و مغفول به دربار سیاست‌ورزی و رویش ریحان کثرت‌گرایی و دگرپذیری از خاک سیاست گردید. گذشته از آن، رهیدگی از زیر یوغ دستان آلودهٔ طوآفان قدرت، عرضهٔ مطالبات اجتماعی به خط تولید تصمیمات سیاسی و خلق سوژه‌های سیاسی مولد و کارگزار، باعث شد تا مشروعیت هنجاری و اقتدار معنایی منتخبان از خزانهٔ جامعه تأمین شود. این چرخش سازنده در زنجیرهٔ نمایندگی سیاسی، صرفاً تقاضایی اخلاقی یا اندرزی فراخویی نیست، بلکه به‌عنوان تدبیر و تمهید استراتژیک، ناظر بر ملنایی و پویایی خط اتصال بین کارفرمایان - کارگزاران در عصر پس‌سیاست است.

۴. روش پژوهش

تکاپوی روشمند پژوهش جاری، معرفتی- انتقادی است. ناظر به بسترپروردگی، سیاست پروردگی، قدرت پروردگی و زمینه پروردگی نمایندگی سیاسی که گمگشتگی و سرگشتگی مفهومی رژیم نمایندگی قومیتی و چرخه پیوند برگزیدگان- برگزینندگان را سبب شده، گریزی جز استخدام رهیافت شناختی جهت فهم راستین نمایندگی به جا نگذاشته است. در منطق روش شناختی نگاشته حاضر، نمایندگی نه یک امر سیاسی الگوریتمی جهت جاودانه سازی داو قدرت و مصون سازی زعمای سیاست، بلکه سامانه مسئولیت پذیری سیاسی است که با فهم بیراهه های اهالی قدرت، آن ها را نسبت به اعمال و کردارشان پاسخ گو می کند.

۵. یافته های پژوهش

۵-۱. جنبش قومیتی و سیاست نمایندگی؛ امکان و امتناع فرصت در چرخه

پیوند

شوریده گی سیاست با بازی کنشی واحد و جبری که در بن بست قدرت و تکنولوژی های سیاسی محصور بوده، در پیکره های اندیشگی و آرایه های گفتمانی حاصل از دگرگشت ها و دگردیسی های ساختاری- محیطی در اواخر سده بیستم و اوایل سده بیست و یکم قالب یافته که تعهد به احکام دموکراتیک به خصوص حقوق بشر، برابری سیاسی، عدالت تقنینی و حکومت قانون از الزامات و ضروریات آن شناخته می شود. این نوآیینی سیاسی با ماهیتی زمینه مند و چندوجهی، دست به بازآفرینی منزلت سوژه گی خود در صورت و سیرت متفاوت در نسبت با موقعیت های سوژه گی متکثر و متعدد زده و به جای پرسش هستی شناختی از کیستی و چیستی موضوعات، فضایی از فاعلیت سیاسی خلق کرده تا کردها و کنش های نیروهای مختلف اجتماعی را به امر سیاسی بدل کند.

با این تمهید، بیان این قول گزاف نیست که دموکراسی با اولویت بخشی امر اجتماعی بر امر سیاسی، بُت های فکری و کلیشه های ذهنی سیاست محض را به چالش کشیده و هویت مقاومتی خلق کرده تا مهیای ورود فعالانه به معرکه مدرن جهت خلق زندگی قابل زیست تر شود. در حقیقت، دموکراسی را می توان شورش موقعیتی دانست که خودآیینی خدایگانی نیروهای اجتماعی را به رسمیت شناخته و با ناکام سازی اراده معطوف به استعاری شدن و انسداد، منطقه الفراخی به مدد مفاهیم و شهود نو عرضه داشته که با ترک عادت نمادینگی، زنجیره هم آرزوی از تعدد و تکثر

را به نمایش می‌گذارد. تمهید و تدبیر الهیات سیاست‌شناسایی و تفاوت در دموکراسی‌های مدرن از مجرای نمایندگی سیاسی به‌سان مکانیزم تراز برای مشارکت اجتماعی مقدور است. در ستایش این سازوکار در جوامع چندقومی می‌توان از دیوان اندیشگی لرد آکتون^۱ گواه آورد که یکی از شاخص‌ترین سنجه‌ها جهت فهم آزادی و تخمین توسعه سیاسی را سطح امنیت اقلیت‌ها دانست (Acton, 2007: 4).

این رخداد بن‌فکن به منزله جهش سوپراکتیو در اذهان و ابدان سیاست و جامعه، اراده نیهیلیستی جامعه نسبت به موقعیت سوژه‌گی تجربه‌شده‌شان را فعال ساخته و با یک درنگ نقادانه، دست به خلق ممکن‌ی در پهنه سیاست می‌زند که علاوه بر سیانت از هستی سیاسی آن‌ها، حاجات و عادات سیاسی‌شان را در خط تولید تصمیمات قرار می‌دهد. آنجا که در ستایش تکثر، نمایندگی سیاسی برترین تدبیر شده، در سامان ذهنی و قرار فکری، دگرپذیری و غیریت‌اندیشی، ناب‌ترین استراتژی مدیریت شده و در خودباوری جهت بازتولید سرمایه‌های اجتماعی و نیروهای انسانی، شمولیت‌گرایی و توزیع شبکه‌ای قدرت میان تمام آحاد جامعه به تراز سیاست بدل شده، می‌توان آیاتی از سیاست نمایندگی اقلیت‌های قومی را سراغ یافت. ناظر به این وضعیت نوآیین، رسمیت‌یابی سیاست تفاوت‌نه‌تنها به‌مثابه یک سامان عینی و انضمامی است که در قاب نمایندگی سیاسی و تناسب توپوگرافیک اقوام با کرسی‌های سیاست‌گذاری و مناصب تصمیم‌گیری رخ می‌نمایند، بلکه یک قرار ذهنی و انتزاعی هم شناخته می‌شود که با بازتولید فزاینده منزلت سوژه‌مند و مقام فاعلی آن‌ها، رنج ناترازی و بی‌عدالتی را از پیکره نظام سیاسی تکانده و بر عمق مشروعیت و اعتماد سیاسی می‌افزاید.

عطف به تصریحات فوق، طلب نمایندگی اقوام در صحن دموکراسی‌هایی را که سیاست تفاوت را بدون تدبیر زیرساخت‌ها و زنجیره‌ای از رویدادها که هر لحظه تکثر و تمایز را بازآفرینی نماید، می‌توان ظنون بی‌پشتوانه‌ای نام نهاد که در فراق مکانیزم‌ها و تکنولوژی‌های بنیادین جهت تبدیل وضعیت ابژه‌کتیو گروه‌های قومی به نیروی بازی‌ساز و تصمیم‌گیر، نوعی احاله به محال پنداشته می‌شود. حال آنکه ساختارهای فرصت با تعلیق بی‌تصمیمی و بی‌تدبیری، ضمن آنکه موجب رشد هویت جمعی در میان اقلیت‌های قومی می‌شوند، بلکه مهمیز پاسخ‌گویی اربابان قدرت و میز پرسش‌گری ویژه‌ای برای اقوام تمهید می‌کنند. رژیم شهروندی، ماهیت نهادی

1. Lord Acton

جوامع، نوع چینش اقوام در جغرافیای انتخابات و نحوه کنش‌گری نامزدها و داوطلبین سیاسی به منزله تیپ‌هایی از ساختار فرصت شناخته شده که سازه قومیت را در پیوند با سیاست نمایندگی، فعال می‌کنند. به این نحو که رژیم شهروندی هم‌سان‌ساز یا چندفرهنگ‌گرا، فرهنگ سیاسی نخبه‌گرا یا مشارکتی، توزیع یا تمرکز قومی در حوزه‌های مختلف انتخابیه و استخدام نمادین- تاکتیکی یا نهادین- استراتژیک قومیت توسط داوطلبان به‌سان برساخت‌های فرصت سیاسی پنداشته شده که شدت و ضعف‌هایی در چرخه پیوند قومیت و سیاست نمایندگی به نمایش می‌گذارند (Bird, 2004: 2-4). در واقع، گاه سمپات‌های قدرت و سیاست با منطق ادغام و گوارش، درصدد راست‌نمایی کژی‌ها و کاستی‌های چرخه پیوند هستند (مثل فرانسه و دانمارک) و گاه هم با چندفرهنگ‌گرایی و سیاست شناسایی دست به پیرایش و پالایش ناسره‌ها و ناترازی‌های زنجیره اتصال می‌زنند (مثل کانادا). زمانی بافت و تافت غامض ادبیات تخت‌نشینان قدرت، آن‌ها را مجاب به فرهنگ سیاسی آمرانه و ابلاغی کرده تا با بازآفرینی جهان بسته ذهنی‌شان، از معصومیت و امنیت خودشان در برابر نیروی قومی محافظت کنند (مثل فرانسه). تعلیق وضعیت فوق‌العاده و اضطرار و اقبال به جامعه‌نوردی و فرهنگ سیاسی عمومی در بستر زمانی و مکانی دیگر، آغوش مصاحبان و ملازمان قدرت را به روی سیستم انتخاباتی باز و مشارکتی می‌گشاید تا این پیوند متقابل را به تدبیری تراز بیارایند. (مثل دانمارک و کانادا). ناظر به این ساختارهاست که ساز پیوند بین قومیت و سیاست نمایندگی (نا)کوک شده و هر گونه جدّ و جهدی از سوی طرفین چرخه پیوند به‌سان انتخاب راهبردی شناخته شده که نوع کناکنش آن‌ها را تعیین خواهد کرد.

در تدبیر انتخاباتی مهندسان نهادی، سیستم نمایندگی تناسبی به منزله علت موجهه سیاسی‌شدن قومیت و قومی‌سازی چرخه پیوند کارگزاران- کارفرمایان، با ساختارسازی فرصت فزون‌تر برای احزاب و کادرهای سیاسی کوشا و ساعی، قومیت را به یکی از اضلاع کنشی آن‌ها در زنجیره نمایندگی سیاسی بدل ساخت. بی‌پرده هویداست که کشیده شدن تعلقات قومی و تملکات هویتی صاحبان انتخاب به این پهنه شناخت، مزید بر اقبال رأی‌گزاران به این ستوده عقلی و پسندیده طبعی، سعد انتخاباتی و بخت سیاسی داوطلبان را هم از خواب نوشین و مستانه بیدار خواهد کرد. این قسم اراده معطوف به اثرگذاری بر چرخه نمایندگی را می‌توان در ترک اجتماع سوگ‌پذیران سیاسی، حیات خفته و عرصه پنهان اقوام و خلق شیوه جدیدی از زندگی زیست‌پذیرتر از طریق هم‌ذات‌پنداری با احزاب فراگیر هم‌به‌عینه ملاحظه

کرد. راستی آزمایی موضوع این دعوی، بیشتر قرین موقعیت نامتراکم و نامتمرکز قومی در رژیم تناسبی است. حال آنکه کانون‌گرایی و تمرکز جغرافیایی اقوام در رژیم‌های اکثریتی، حجم عظیمی از حمایت‌ها و حمایت‌های آنان را نثار احزاب قومی خواهد کرد. تدبیر سیستم‌های تناسبی در خلق احزاب متعدد، تدمیر و تمهیدی سالوسی در بانک اندیشگی قائلان به سیستم اکثریتی جلوه کرده که با بازنمایی و تجسم باره‌های غیرسیاسی و ناهم‌سو با هویت جمعی اقوام، ساعی در جلب آرای قومی هستند. این محزونی و مهجوری تا جایی رشد یافته که نه با رخدادها و وقایع اتفاقیه قومی و دگرگشت‌های رفتاری- ایستاری قومی هم‌نشین است و نه استعداد دمیدن طرحی نو و خلق رخدادی تراز با موضوعات قومی را در چننه دارند.

این شبه‌گسست از نظم سیاسی قومی نه‌تنها آیتی بر تهی‌بودگی اندیشگی سیستم‌های تناسبی است، بلکه با سلب و نفی روح هویت جمعی و کنش مشترک قومی، گروه‌های اقلیت را به موقعیت حسیض غیرسیاسی هدایت خواهد کرد. شتاب انتقادات سمپات‌های رژیم اکثریتی تا رقمی سرعت گرفته که حرمان‌های تدبیری نظام تناسبی را شرایط استیصال معرفی می‌کنند که در تداوم توهم نظرکردگی و برگزیدگی سیاسی خود، عمارت‌های سیاسی قومی را با مصنوعات و مخلوقات نظری و عملی خودشان به ویرانه بدل خواهند کرد. در مقابل، خطوط فکری نظام اکثریتی در سبد آرای حاملان رژیم تناسبی، آیتی بر ظهور یک ناوزعت تروماتیک و ناسازه فناتیک است که با اتلاف رقم چشم‌گیری از آرای عمومی، واجد فعلیت و معاصربودگی نیست. ناقدان رژیم اکثریتی با تأکید بر خطای محاسباتی و غبن اندیشگی این سیستم، ضعف آن در جلب و جذب رضایت گروه‌های قومی را مسبب ظهور سوژه‌های بی‌ایمانی تلقی می‌کنند که نه‌تنها رنجور از خلق اُبژه والا جهت بهینه‌سازی و مدیریت آراء عمومی است، بلکه حتی قادر به حفظ و استمرار پایگاه اجتماعی سنتی خودش هم نیست (Huber, 2012: 1000). این بحران کفایت ره به دوران امتناع و تخطی آنتاگونیستی برده که با واسازی منظومه معنایی، هنجاری و ارزشی رژیم اکثریتی و نقد بی‌پروای احکام مومیایی و سنگ‌واره این نظام، سینه گشاده‌ای برای اقبال به سیستم تناسبی مفتوح ساخته تا مضاف بر منع استهلاک آرای عمومی، مطامع و مصالح اجتماع را به مهر نمایندگی راستین بیاراید. در مسیر نقد سیستم اکثریتی، قائلان به این مکمل متمم بر این فرضیه اصرار دارند که منطق اکثریتی‌ها، انحلال بخش اعظمی از جامعه پای راهبردهای تقدیمی‌اش است. این بدخیمی سیاسی باعث تهی‌سازی انتخابات از انتخاب خواهد شد. حال آنکه رژیم تناسبی به خصوص راهبرد

تبعیض ایجابی با انکار شرایط سوپزکتیو و اقبال به شرایط انضمامی، حجاب از رخسار کژ و کریمه ناسیاست پیشینی برگرفته و با منطق تخصیصی و توزیعی، ترجیح بلامرغی برای گروه‌های مختلف اجتماعی در چرخه نمایندگی سیاسی در نظر می‌گیرد. این اقدام آستانه‌ای و پساامروزین با تکانیدن پیکره نظام نمایندگی، زدودن ناخالصی‌ها و پیرایش پیش‌فرض‌های سفیهانه متکی بر عقلانیت تاکتیکی، مضاف بر تضمین حقوق اجتماعی بی‌نمایندگان و کژنمایندگان سیاسی به‌ویژه اقوام، کنشی از جنس فردایی متفاوت با نظم و ساختاری تراز جهت تقویت سیستم حکمرانی دموکراتیک را طلب می‌کند (Norris, 2006: 96-103). بر کم‌تر صاحب‌اندیشه و تأملی پوشیده است که ذخیره کرسی‌های نمایندگی و رزرو صندلی‌های تصمیم‌سازی برای اقلیت‌های قومی، موجد تسهیم قدرت و تضمین حقوق سیاسی - اجتماعی آن‌ها خواهد شد.

ناساز با تجربه زیسته در نظم اکثریتی که در هراس از تفاروق‌ها به خود پناه برده و عرض سیاست می‌برد، جشن جنبش سازگارسازی و دعوت نظری نظام تناسبی از نیروهای مختلف اجتماعی را می‌توان به گونه عملی در رفتار رأی‌دهی استراتژیک اقوام شهود کرد. این کنش سیاسی نه تنها واپسین کلام اقوام جهت آگاه‌سازی اصحاب قدرت نسبت به حاجات و غایات‌شان است، بلکه اهمیاتی مضاعف جهت تضمین پیروزی انتخاباتی نامزد منظورشان و کنشی سلبی جهت ممانعت از پیروزی نامزد رقیب و ناهل شناخته می‌شود. این سناریوی راهبردی با نقد جهد دون ارتدوکس‌لندیشان در تأکید بر رأی‌دهی صادقانه اقلیت‌های قومی و انتخاب‌های نسنجیده‌شان، آن را آیتی بر تأخر کنشی و روشی رفتارپژوهان و سیاست‌شناسان سنتی فهم می‌کند که غافل از وضعیت عینی و جاری، در توهمات و ذهنیات ناواقع خودشان دست به تحلیل می‌زنند. در استمرار این امرار زیستی تیپیک و نوعی، اسیر وضعیت‌فقدانی می‌شوند که از هر تدبیرشان، تدمیر و بی‌تصمیمی روییده و با تغافل نسبت به انتخاب استراتژیک اقوام، بازنده مصاف‌های متفاوت و موقعیت‌های متضاد زیست دموکراتیک می‌شوند.

ضعف در تبدیل لحظه تروماتیک (درد) به دقایق پروبلماتیک (درمان) و رهاندن جامعه قومی از جامعه‌بودگی نمایشی و ویتروینی را با نظام ائتلاف با بُرد حداقلی^۱ هم می‌توان به روی پرده تشریح کشاند. قناعت به اکثریت لازم جهت تشکیل کابینه و

1. Minimal Winning Coalition

بی‌نیازی از ائتلاف با اکثریتِ مازاد در این تیپ از رژیم‌های انتخاباتی، سیاست قومی را به یک کارت بازی جهت رانت‌جویی بیشتر بدل می‌کند. گذشته از آن، با ستاندن موقعیت سیاسی قومیت به منزلهٔ اَبَرْمؤَلَفَهٗ زیست دموکراتیک و شوریدن بر وضعیت‌بودگی آن، امکان و استعدادش را جهت فعال‌سازی راهبردهای کنش‌گری جمعی و سامانیدن نظم نمایندگی نوین می‌رباید. هرچه قومیتِ گروه‌های اقلیت نزد پیشخوانِ اندیشگی رژیم اکثریتی در هستی قدرت به‌سان دیگری بزرگ تعریف و تصویر می‌شود، سرشتینگی احکام دموکراتیک و تبدیل عدالت سیاسی-اجتماعی به عادت‌واره مألوف و مأنوس، منجر به بهینگی نمایندگی سیاسی قومی خواهد شد. مزید بر آن، چندفرهنگ‌گرایی، شمولیت، برابری سیاسی و عدالت اجتماعی هم‌نرخ حضور سیاسی اقوام را رشد می‌دهد.

۵-۲. سیاست‌کیشی نوزیسته و کنش‌پیشگی نواندیشیده اقوام در چرخهٔ نمایندگی

در تدبیر کنش‌مندی قومی در زیست دموکراتیک، طرح پرسشی اندیشه‌ساز ضرورت دارد که آیا سیاست به‌سان مطالبه امر ممکن است یا ناممکن؟ در پرتو این گزارهٔ پرسشی، فهم این مسأله اهمیت مضاعفی یافته که آیا سوژه‌شدگی سیاسی قومیت در گرو مطالبهٔ ممکنات است یا از رهگذر طلب ناممکنات مقدور و میسور می‌شود؟ با چرخاندن زبان جهت تفهیم رساتر، آیا وزانت اقوام در چرخهٔ نمایندگی، فیض‌طلبی از قدرت تصمیم‌سازی و سیاست‌گذاری به‌سان تمنای امر ممکن، از مجرای سیاست حضور حاصل‌شدنی است یا با غیبت از فرآیندهای متعارف سیاسی و فعال‌سازی سیاست اندیشه محتمل‌تر خواهد بود؟ طرح این دعوی به منزلهٔ پاسخ به شُبّهات مذکور رواست که پیوند بین قومیت و سیاست نمایندگی اغلب یک امر متقابل و متعامل شناخته می‌شود. به این معنا که منطق رفتار رأی‌دهی قومی، انتخاب اصلح اقوام را در سبب آراء نمایندگانی می‌ریزد که مضاف بر خروج مقتدرانه و محترمانهٔ آن‌ها از موقعیت فقدان و وضعیت حرمان، غنای سوپژکتیو را به این گروه برگرداند. ناظر بر این ادعا، ضریب احتمال اقبالِ اقوام به نامزدهایی با تبار قومی دوچندان خواهد شد. منتخبان هم با طرح مسأله و محاسبهٔ نفس، طریقت‌های مألوف و مأنوس اندیشیدن و کنشگری را به میز استیضاح کشانده و با تصدیق قوای قومی در مشروط‌سازی دموکراسی و احکام دموکراتیک، دست به تألیف و تجمیع مطالبات قومی جهت شرکت‌دهی آنان در خط تولید تصمیم و سیاست عمومی می‌زنند.

با درنگی گذشته‌نگارانه در تصریحات تقدیمی، قومی‌سازی^۱، سیاسی‌سازی^۲ و حزبی‌سازی^۳ را به منزله راهبردهای عروج اقلیت‌های قومی به معراج سوژه‌گی و خودآیینی در زنجیره نمایندگی سیاسی می‌توان معرفی کرد که مضاف بر پس‌زنی وضعیت اُبژه‌گی سیاسی و صغارت اجتماعی، جامعه شهروندی را بر قامتش متناسب ساخته و او را شایسته دریافت عنوان انسان سیاسی می‌کند. ناظر بر این ادله، تولد سوژه حقیقت را می‌توان با سه قرائت ناهم‌سان از کارویژه شکاف‌های اجتماعی در چرخه پیوند نمایندگی سیاسی و قومیت، بندگان‌سازی کرد. در افاریر جامعه‌شناختی، شکاف‌ها به‌سان آینه تمام‌نمای دوئل‌های مرکز-پیرامون، قدسی-عرفی، زیستی-طبقاتی و شهری-روستایی، جان‌نا آرام و شوریده‌اقوام را در پیکره شگرفی از اندیشه ریخته و با دمیدن اکسیر عمل در آنان، تدابیر والی و ناخولنای قومی را جبدل به امر خوانای سیاسی کرده تا امکانی برای خلق کنش سیاسی قومی مهیا شود. رندی احزاب سیاسی به منزله سیاسان داهی در زیست دموکراتیک، در استفاده از جوانه‌های چشایی و ادراکی اقوام جهت بسامانیدن افتراقات سیاسی و نمایندگی منافع رقیب قومی است. مزید بر آن، درک احزاب از گشودگی و ناتعینی هستی‌شناختی سیاست، موجد فراخواندن شکل نوینی از سوژه‌کتیویته و گشودگی به روی کثرت دال‌ها، داده‌ها و دلالت‌ها به‌ویژه تعمیم حق رأی، تغییر تقنین‌های انتخاباتی و توسعه تراز و موزون اقتصادی شده تا ناسره‌ها و ناترازی‌های حاکم بر فرآیند نمایندگی مطالبات قومی را تصحیح و ترمیم کند. در ادامه این خطبه جامعه‌شناسانه و نطق اجتماعی، اهتزاز نمادها و عادت‌واره‌های قومی به منزله تلاش اقوام جهت سهم‌بری سیاسی و نفع‌بری سیاستی شناخته می‌شود. خط امتداد این سلسله اقدامات را باید از خلوت‌اندیشگی آنان برای بیان بلیغ هویت جمعی تا تلاش برای تبدیل مفاهیم به کنش جهت تضمین حاجات سیاستی‌شان از کانال‌های تصمیم‌سازی و سیاست‌گذاری شهود کرد. حال که سیاست در پیکره نگرش قومی، محمل آزادی و آفرینندگی شناخته شده، اقوام هم ترک احزاب رأی‌گرا و کرسی‌طلب کرده و آغوش انتخاب‌شان را به روی احزاب برنامه‌دار (سیاستی‌محور^۴) گشوده تا

۱. Ethnicization: فعال‌سازی نمادهای قومی جهت تشکیل گروه‌های قومی.

۲. Politicization: فعال‌سازی گروه‌های قومی در رقابت‌های سیاسی برای قدرت و منافع.

۳. Particization: دخالت دادن شکاف‌های سیاسی قومی در تقسیم‌بندی‌های حزبی.

4. Policy-based Parties

دلالت‌ها و معانی کرخت و بی‌رمق پیشینی از انتخابات دموکراتیک را متروک گذاشته و با درک این میدان انتخاب عمومی به‌سان یک پیمایش قومی، نفعات و بویه‌های تازه‌ای بر ساحت سیاست مدرن بدمند (ذوالفقاری، ۱۴۰۱: ۸۳-۸۲).

سیاست ورزی اقلیت‌ها در صحن زیست دموکراتیک و امتداد استراتژیک منزلت نوآیین این گروه‌های قومی در چرخه پیوند، رنجور از سندروم دوبینی است. به این منظور که یک دسته از اندیشه‌ورزان بر پایان و نفی شاه‌واره‌گی و شوکت‌مندی شکاف‌های اجتماعی در کنش‌های سیاسی اقوام تأکید دارند (Franklin, 1992: 385-397)، این در حالیست که پاره‌گزاره‌های رقیب با اذعان بر سایه مستدام گسل‌های اجتماعی بر رفتارهای قومی، از جهان ناشناخته و رازآمیز شکاف‌های نوین و نوظهور اجتماعی و تیرها و ترکش‌های سهمگین آن بر چرخه پیوند، سخن‌ها سرآیدند (Mozaffar, 2007: 4). با استقراض اندیشگی از راویان تز پایایی شکاف‌ها، حال که تدارکات سیاست امروزین از تدبیر هویت‌های قومی چندتبار، قاصر بوده و نه تاب گشت از صورت و سیرت نوین سیاست قومی را دارد و نه توان بازگشت به حیات برهنه خود از رهگذر اعمال قدرت مشرف بر زیست‌قدرت جهت تبدیل اقلیت‌های قومی به اُبژه حاکمیت را دارد، عقل سیاسی کوشندگان فعال و فرازهای تدبیری احزاب و نامزدهای انتخاباتی در این دوران فراق و فقدان، اهمیتی بس مضاعف می‌یابد. در حقیقت، مانیفست موقعیت‌گرای احزاب و اراده کنشی آن‌ها باید در راستای احیای تجارب حکمرانی خوب و نمایندگی راستین مدعیات قومی از گذرگاه تجمیع بنیه‌های سازمانی و سیاسی خود با ارزش‌باره‌های سیاستی اقوام به کار بسته شود. در تصریح این تدبیر سیاسی، بیان این امر رواست که غفلت از ساحت سوژکتیو اقوام، احزاب را به تاج‌داران متعبدی بدل می‌سازد که تنها به پرستش برساخته‌ها و مصنوعات سیاسی دانسته یا ندانسته‌شان در معبد ایدئولوژی‌های خصوصی شده و سیاست‌های فردی‌شده خودشان مشغول‌اند. پُرمايه پیداست که این ناوضعیات سیاسی، بانی کنش‌ورزی سیاسی اقوام از مجرای معکوس‌سازی مضاعف رژیم‌های حقیقت و واقعیت برساخته قدرت خواهد بود.

انگاره انجمن‌گرایی^۱ لیپهارت با درک این ناترازی در زیست مدرن، گفت‌وگوی نخبگانی و تمشیت‌نهادی به‌ویژه قدرت و توی متقابل، تسهیم قدرت، تشکیل کابینه ائتلافی بزرگ و استخدام سیستم انتخاباتی تناسبی را سازوکارهای متعالی جهت

1. Consociationalism

تضمین نمایندگی تراز اقلیت‌های قومی، مهمور می‌کند (Lijphart, 1977: 47-56; Lijphart, 1984: 33). در واقع، این بسته پیشنهادی دموکراتیک با خلق تناسب متوازن بین آراء و کرسی‌های نمایندگی، تخصیص قدرت و تو به اقوام، تکوین نظم فدرالی و تأسیس ائتلاف بزرگ، نظم کورپوراتیستی مشمولی را به قید چینش درمی‌آورد تا یکایک نیروهای اجتماعی از بختیاری نمایندگی سیاسی متناسب، منتفع شوند (Diamond & Plattner, 1994: xxiii). این تمهید مبتنی بر عقلانیت سیاسی با فروگذاری اندیشه قُدمایی مبنی بر درک قومیت به‌سان امر سیاسی زمان‌پیش و قضا شده، آن را یک سازه اجتماعی دارای کنش، صاحب هویت و مالک مواضع سیاسی می‌پندارد که سر از سجاده فرامین قدرت برداشته و به یک بازی‌ساز سیاستی و بازیگر سهم‌خواه در چرخه تصمیم‌سازی بدل گشت. مزید بر آن، نگره لیپهارتی با چرخش کرداری و گفتاری اقلیت‌های قومی، آنگ و ننگ اتهامی قدرت‌پرستان و کرسی‌طلبان مبنی بر تلقی قومیت به منزله مولود ناقص، ناقض و ناتمام پروژه نوسازی و مدرنیته از یک سو و طفیلی‌نخبگان سیاسی در ساحت سامان‌دهی رقابت‌های انتخاباتی جهت کسب قدرت و منافع بیشتر از سوی دیگر را از آن‌ها برمی‌اندازد.

این تصریحات در تحلیل استراتژیک به منزله آراء بی‌وجه و بی‌زمانی پنداشته شده که جهت تصحیح ناسره‌ها و ناتراشیدگی‌های سابق، خودمختاری سیاست و نخبگان سیاسی را به منزله نیروی پیشران و راننده محرک شکاف‌های اجتماعی تجویز می‌کند. این ناسانی درخور درنگ با تقریر جامعه‌شناختی، موجد نوفهمی استراتژیست‌ها از سیاست شکاف به منزله بازده سنجیده محاسبات راهبردی کنشگران سیاسی گشته است. در استمرار این ابرام فکری، اصرار ایجابی قرائت استراتژیک بر شکاف سیاسی به‌ویژه قومیت، در خلأ و عدم اندیشگی صورت نگرفته، بلکه مضاف بر نقش‌گیری آن در مناسبات نخبگانی، آن را سازوکاری برای فعال‌سازی و شناسایی سیاست تفاوت تفهیم می‌کنند. در تقریر راهبردی، قومیت به منزله تدبیری تراز در تبدیل تفاوت‌های اجتماعی به شکاف‌های سیاسی شناخته می‌شود. گرچه دل‌زدگان از سیاست چندفرهنگ‌گرایی با پاشیدن لعاب سیاه بر قومیت، آن را وصله ناجور از زیست دموکراتیک معرفی می‌کنند، در آراء معتقدان و مؤمنان به الهیات استراتژیک، به امر سیاسی سوژه‌مندی تعبیر گردیده که سیاسی‌سازی آن به‌عنوان یک رفتار منطقی و تدبیری تراز در آوردگاه مدرن، مناسک و آئین قومی را جهت تضمین توجه برابر منتخبان در چرخه نمایندگی احیا می‌کند. سندروم‌های

بالینی قومیت به خصوص نشانگان و نمادهای قومی از یک جانب و سامانه‌های نهادی و چینش‌های سازمانی به خصوص حکمرانی دموکراتیک و سیاست‌گری جامعه‌پسند از جانب دیگر را می‌توان به منزله علل موجب فعال‌سازی قومیت را از گردنه‌های شناختی خوانش استراتژیک استخراج کرد. در واقع، نهادها به‌سان خالق و آفریننده فرآیندهای سیاسی، فرصت محاسبه راهبردی محیط سیاسی را نصیب دولتیان و حکمرانان می‌کنند تا از رهگذر این نمود تاج‌دار، فترت‌ها و فقدان‌های حیات دموکراتیک را مرتفع ساخته و قلمرو امکان و اقتضاء متناسبی برای کنش جمعی اقوام تمهید نمایند.

معنای آویخته بر این اولویت استراتژیک نباید منتج به طلب‌خواهی نامحدود صرف و بمباران حاکمیت با صفات و سمبل‌های قومی محض شود. چه‌بسا اینکه حتی دالّ نمایش‌گری و جلوه‌یابی این آداب و عادت قومی در جوامع چندصدایی و متکثر، دلالت بر فعالیت و کوشندگی سیاسی قومیت ندارد. بلکه خروج این نیرو از خلأ سیاسی و تأمین و تقویت آداب و احکام سیاسی - عقیدتی در آن‌ها، ساحت سیاست‌گری را از لوٹ سوژه‌های اخته و خواجه‌های بی‌کنش و بی‌حضور تکانده و قومیت را به مقام خودآیینی و سوژه‌گی سیاسی می‌رساند که به جای خود، برای خود و به زبان خود سخن گفته و خودش را نمایندگی می‌کند. بر تارک این مقام از کنش‌ورزی است که یک هویت جمعی منسجم قومی خلق شده که مزید بر تبدیل قومیت به امر سیاسی و مسأله‌آزما، فرازهای اقدام جمعی آن‌ها در میدان انتخابات و معرکه رقابت‌ها را سازمان می‌دهد. در حقیقت، این منزلت و مرتبت کرداری، نه‌تنها قلم بایستگی و رقم‌جویی بر اندیشیدن راجع به زیست‌سیاست و تدقیق در باب سیاست ناظر به موجود و نه وجود محض کشیده، بلکه نامزدها و داوطلبان نمایندگی را متأثر از رانۀ شکاف‌های قومی در رقابت‌های‌شان کرد. گذشته از آن، سیاسی‌سازی اقلیت‌های قومی با غربال ناسره‌های هویت قومی و تقویت تعهدات حزبی اقوام، فرجه و فرج مهیایی برای نمایندگی سیاسی قومی تمهید خواهد کرد. این دگرسانی راهبردی به منزله عقلانیت استراتژیک شناخته شده که با هم‌بندسازی کوشندگان و کارگزاران قومی، منافع قومی را به هویت قومی و وجه اعتقادی سیاست نمایندگی قومی را به یک طریقت معرفتی بدل می‌سازد.

در تکمله‌ای بر انشائات پیشین، هر چه با حفظ امر کثیر (هویت‌های اجتماعی) جهت‌برسازی امر احد (نمایندگی سیاسی)، تدبیر دموکراسی جهت‌ترازبخشی به نمایندگی سیاسی، موجد ثبات سیاسی و موجب تأمین مشروعیت و مقبولیت نظام

خواهد شد، فقدان این وضعیت منجر به رشد تهدید سفید و تشدید ناآرامی اجتماعی و بی‌قراری سیاسی می‌شود. چنین احتجاجی را می‌توان شاخص وزن‌کشی سیاسی و آیتی بر وجاهت انتخاباتی اقوام فهم کرد.

۵-۳. قومیت و سیاست نمایندگی؛ امر سیاسی زمان‌پریش یا تدبیر انتخاباتی در عصر پس‌سیاست؟

ذات متکثر و متنوع سیاست در زیست دموکراتیک، قلمرو امکانی را مهیا می‌کند که ضمن ممانعت از تبدیل آن به سبک استعاری و استعلایی، داعیه‌شان و شوکت پیوند تفاوت‌ها و تکثرها را در اقوال و افعال‌اش می‌پروراند. اقبال به این ترکیب اضداد، اهتمامی میدانی جهت تعلیق وجه شورشی سیاست و بخشیدن حیات مدنی به سوژه‌های بالقوه جهت فعلیت‌بخشی سیاسی به آن‌ها است. در بیان دیگر، سیاسی‌شدن قومیت نه تنها اقوام را از زیست فراکنونی با استعداد درک و تدبیر قلیل زمان حال رها می‌کند، بلکه حیات پیش‌اکنونی آن‌ها را که با تابلویی از بُرش‌های زمان‌پریشانه و تأخیر و تعجیل‌های تاریخی به نمایش درمی‌آید هم مدیریت خواهد کرد. این سنخ روزآمدی و رابطه دیالوگی و تفهیم و تفاهمی قومیت با سیاست، مضاف بر گسستن زنجیرهای اسارت و صغارت و حقارت از پای افکار و افعال اقلیت‌ها، امکانی برای درک و تجربه‌ی تمنای سوزان و نیاز ارضا نشده‌شان به صیورت و ابداع و آفرینش بی‌وقفه و مستمر تمهید می‌نماید. هم‌جوشی و هم‌نشینی فرآیند زمانی و فراخورهای تدبیری زنجیره‌ی پیوند قومیت و سیاست نمایندگی با رها کردن امر قومی از چنگال سیاست‌پیشگان سلفی و سلفی، تکانه‌ی امر نویی شناخته شده است که در کنار تخفیف خشونت گفتمانی جاری در میدان سیاست و معرکه‌ی نمایندگی سیاسی، تدبیرپیشگان را از پستوهای تنگ و تاریک فکری و خوانش‌های ناثواب و ناصواب اندیشگی به ساحل امن و آرام هم‌زیستی و هم‌نشینی رهنمون می‌سازد. ناگفته پیداست که از این آلیاژ سیاسی، جز تقویت کیفی نظام سیاسی، تربیت جامعه‌سازگار و حکومت‌پذیر و تنظیم چرخه‌ی پیوند، انتظار آورده‌ای دیگر نیست.

شتاب جریان‌های مهاجرت به سوی جوامع دموکراتیک به منزله‌ی یکی از بلوک‌های سازنده‌ی اندیشه و هویت سیاسی گروه‌های قومی با خلق تغییرات معرفتی، تحولی در قوای فاهمه‌ی این نیروی اجتماعی نوآیین به پا کرده که مضاف بر تعویض مضامین معنایی مفهوم نمایندگی سیاسی، تیپ‌ها و تجارب تازه‌ای در باب روندها و روال‌های این کنش اجتماعی، ممکن ساخته است. بهای این تجربه‌ی محقق، تصرف در

صورت مومیایی و منجمد سیاست نمایندگی جاری و تسخیر عادت‌واره‌های خشکیده و پوسیده زنجیره پیوند از یک سو و اعمال تغییر در مقولات نهایی تجربه‌های ممکن از سوی دیگر بوده است. به گونه‌ای که در بحبوحه این آستانه دورانی، نه تنها قومیت حامل باره‌های سیاستی گشته، بلکه گروه‌های قومی هم با ترک موقعیت اَبژکتیو و انفعالی، رخت سوژه فعال و جریان‌ساز در روندهای تصمیم‌سازی و سیاست‌گذاری بر تن کردند. ناظر بر این رخداد‌های مستحدث، برساخته سیاسی نوپدید از پی امر اجتماعی مهاجرت در زیست دموکراتیک رخ نموده که مضاف بر ممکن‌سازی حدوث تغییرات در رژیم شهروندی جامع‌میزبان، صورت و سیرت اجتماع انسانی بسیط و تکین به‌سان سیمای سکولار مفاهیم بنیادین گفتمان مسلط را بازگونه کرده و غالب همت سیاسی را قرین شناسایی تفاوت‌ها و نثار تولد جامعه چندفرهنگ‌گرا کرد. دلالت ایجابی این نوآیینی مفهومی و مصداقی در کمند دوران معاصر تا جایی اقبال و اعتبار یافته که کشورهای دموکراتیک را می‌توان به سرنویس جوامع شهرک‌نشین^۱ منتسب ساخت. بحث‌انگیزی پدیدارشناسانه امر سیاسی مهاجرت، مزید بر خلق ساحت فراخ برای مجادله‌ها و مباحثه‌های آتشین در باب سازه‌های سیاسی و اجتماعی دموکراسی‌های پیشرفته، بایسته‌های تدبیری و بایکرده‌های تمهیدی کوشندگان انتخاباتی را دستمایه تفاسیر و تعبیر گوناگون قرار داده که افق‌گشایی از این تعدد و تکثر تقریری، ممکن‌ترین مسیر جهت معناکوی رفتاری آن‌ها شناخته می‌شود.

ناظر به سیاست حزبی، قومیت به‌سان یک پروژه ناتمام و سناریوی سرگشاده‌ای شناخته شده که ادراکات شناختی احزاب را در ساحت سیاست تغییر داده و با اقناع احزاب به نخوانی نانوشته‌ها، ناخوانده‌ها و کژنوشته‌های سیاسی امر قومی و تمدید خلاقانه حاجات و عادات سیاستی اقوام، نمایندگی سیاسی را به انتخاب استراتژیکی بدل ساخته که رأی‌آوری و تعریض پایگاه حمایت اجتماعی را ضمانت امتداد فاضلانه و فاتحانه این گزینش راهبردی نشانید. در پهنه فکری هنجارمندان، تجربه بازیگر قربانی و شکار گروه‌های قومی در ساخت‌های سیاسی به منزله یکی از علل موجه تقنین‌سازی در باب سیاست نمایندگی قومی در زیست دموکراتیک شناخته شده که تمهید مقدمات حضور سیاسی و انتخاباتی اقوام را به یک ضرورت و فریضه قانونی بدل کرد. این سیر و سلوک سیاسی احزاب جهت نیل به کشف و شهود نمایندگی از

یک سو و طریقت‌پیمایی و طی طریق جهت شناخت آنات و حالات نامکشوف قومی از سوی دیگر باعث شده تا با دو رشته نظام تبعیض ایجابی و خود-حکمرانی به سان قضا و اقتضای نمایندگی دموکراتیک، تاریخ اکنون اقوام در جوامع پیشرفته به حکمت عملی، عقلی و قانونی انشا شود. تدبیر تبعیض مثبت به منزله تلاشی برای تخفیف رقم حاشیه‌گزینی سیاسی و دعوت از اقوام برای حضور در حلقه تصمیم‌سازان و سیاست‌گذاران، هم تمهیدی جبرانی جهت تفریق عصبیت‌ها و تعصبات پیشینی علیه اقوام بوده و هم ترتیبی پیشگیرانه و بازدارنده در قبال طرح‌واره‌های تقنینی ناعادلانه منتخبان در انتخابات آتی است. راهبرد خود-حکمرانی هم یک شاقول اندیشگی برای نمایندگی سیاسی اقوام ساکن در اراضی غیررسمی و رسمیت‌نیافته و ترازوی جهت توسعه و ترویج آزادانه آموزه‌ها و عادت‌واره‌های قومی در جوامع میزبان است (Kymlicka, 1995: 27).

مرام ابن‌الوقتی، منش بهنگامی و مشی روزآمدی به منزله کنشی دموکراتیک، تکوین سازه‌های سیاسی را اراده می‌کند که با ابداع و آفرینش مداوم، چه باید کردها و چه می‌توان کردهایی را از بطن لحظه‌های بی‌تاب و دمک‌های بی‌قرار سیاست برکشیده و با تبری از راست‌کیشی و چپ‌کیشی رادیکال و تدبیر اعتدال و تراز‌ی‌نگی، از خزیدن رژیم نمایندگی سیاسی در دهلیزهای تنگ و دخمه‌های تاریک رادیکالیسم ممانعت کرد. این نسخه کنشی با سویه تعادلی و دلالتی میانه‌روانه و تجویز ریاضت سیاسی، نه‌تنها از تلقی مسائل قومی به مصائب سیاسی در چرخه نمایندگی خودداری می‌کند، بلکه با تقویت چندصدایی و تکثیر پهن‌دشت پلورالیسم و چندفرهنگ‌گرایی، عمارتی دموکراتیک برپا خواهد کرد مامن اقوام و حافظ هویت، منفعت و قدرت آنان. بر محدود اندیشه‌ورز و صاحب تأملی پوشیده است که این گونه آینده‌نگاری، دوراندیشی سیاسی و تمهید فردایی دموکراتیک، محتاج تدبیر امروزمین نمایندگی سیاسی گروه‌های اجتماعی به‌سان بایسته‌ای دانشورانه و عمل‌گرایانه در ساحات چندقومی و چندهویتی است که انتخابات قطبی و رادیکالیسم سیاسی به منزله وصله انتسایبی این سازه‌های اجتماعی پنداشته می‌شود. سودای نمایندگی دموکراتیک، بهای بسیج آراء بیشتر و میل معطوف به تکثیر کانون آراء اجتماعی نامزدها در زیست‌گاه‌های چندقومی، تابعی از بخشیدن عطای هر نوع ارتدوکس‌گروی و اپوزیسیون‌مشرربی به لقای آن و گسترانیدن چتر گفتمانی و اندیشگی از رهگذر راهبرد دگرپذیری سیاسی و طرد ترومای تکفیر و تقبیح فرهنگی از سوی قدرت حاکم و پرهیز از عصبیت‌های هویتی و اقبال به نامزدهای ذی‌صلاح با فرهمندی

سیاسی و سرمایه اجتماعی از سوی اقلیت‌های قومی است (Reilly, 2021: 465). پشتوانه معرفتی این تصمیم و تمهید استراتژیک، برائت داوطلبان از گفتمان‌های رادیکال‌لیته، اعمال خشونت اندیشگی و رفتار انتخاباتی دگرس‌تیزانه‌ای است که قومیت را بدل به سوژه شورشی و بی‌قرار کرده که تمام بایسته‌ها و شایسته‌های قدرت حاکم و حقایق گفتمان مسلط را معکوس خواهد کرد.

این اتفاق اندیشگی و اجماع معرفتی بین اندیشه‌ورزان سیاسی و انتخاباتی راجع به بایستگی تبدیل سیاست نمایندگی به ساحت بازیگری سوژه‌های قومی، بانی افتراق روشی و اختلاف طریقتی بین آن‌ها گشته و باعث شده تا دسته‌ای از تفاسیر شأنی‌تی برای احزاب در چرخه نمایندگی قائل نبوده و نمایندگی راستین اقلیت‌های قومی در صحیفه سیاست را تابع کارکرد نامزدهای فردی معرفی نمایند. ناقلین این سبک از سیاست پیوند با بازگونه‌سازی توزیع امر محسوس در زیست دموکراتیک مدرن و بازتولید امر سیاسی از نوع و جنس دیگر، به طرح این راهبرد نمایندگی خطر می‌کنند که کیفی‌سازی سیاست نمایندگی قومی تنها از معبر نمایندگانی ثمر می‌دهد که آراسته به علقه‌ها و عقود قومی بوده و هویت آنان با استمداد از شناسه‌های قومی برساخته شده باشد. این در حالیست که نمایندگی سیاسی قومی در کسوت یک امر متعالی در تصریحات اندیشگی مطالعات رقیب، محتاج نهاد جمعی به خصوص احزاب سیاسی است که صور متعدد و طریقت‌های متکثری برای بسامانیدن کیفی نمایندگی سیاسی قومی ارائه می‌کند. با وجود این خوش‌بینی به سیاست تحزب، طلب‌ها و تعب‌های قومی و کیفی‌سازی پیوند قومیت و سیاست نمایندگی لزوماً به‌سان ابژه والا در گفتمان مسلط تمام احزاب شناخته نمی‌شود و کافه گروه‌های قومی هم لزوماً در عداد سوژه‌های بالیمان به کرده‌ها و گفته‌های حزبی قرار نمی‌گیرند. بلکه پاره‌ای از احزاب با تاکتیک برچسب‌زنی، گروه‌های قومی را به‌سان نیروهای مازاد و وصله‌ای ناجور خطاب می‌کنند که تلاش برای جلب رضایت آن‌ها، جهد دون و سقط همت سیاسی فرض گرفته شده که نه‌تنها امکان خلق رژیم حقیقت حزبی را ندارد، بلکه استعداد تبدیل شدن به یک منطق اقدام یا تئوری کنش جمعی را هم از احزاب می‌ستانند. این تعدد سبک‌ها و تشتت رویه‌های حزبی در مواجهه با گروه‌های قومی، ملهم از متغیرهای حزبی و محیطی گوناگون است. این گونه که برخی احزاب با پذیرش درخواست عضویت حزبی اقوام و درج نام آن‌ها در لیست انتخاباتی، از معابد ایدئولوژی‌های خودساخته و قدرت‌پسندانه خود خارج شده و با بازآرایی روزآمد سیاست‌های حزبی، اهتمام مضاعفی برای سامان کیفی نمایندگی

سیاسی قومی بر طبق اقدام می‌گذارند. گواه این رفتار دموکراتیک را می‌توان در تأسیس شاخه جوانان یا زنان احزاب سیاسی به‌خوبی ملاحظه کرد. استمرار و امتداد سیاست‌های قومی و درک استطاعت سیاسی این نیروی اجتماعی باعث شده تا برخی احزاب با تمکین در برابر قومیت، ره به وادی نظری و منطقی دموکراتیک‌تر برده و اقوام را به یکی از شاه‌رگ‌های سیاست‌های درون‌حزبی جهت مدیریت چالش‌های درونی و حتی بین‌حزبی بدل سازند (Celis et al., 2013: 161-166). پرتوی از این تمهید رفتاری احزاب را می‌توان در انگاره سیاست حضور هم یافت. به این نحو که حضور حزبی اقوام، مضاف بر وزن‌دهی سیاسی و تشدید عزم و اراده کنش‌گری آن‌ها، نفی مسلکی و وضعیت تعلیق تصمیم و تدبیر احزاب را سلب کرده و اراده‌ای معطوف به نمایندگی راستین اقلیت‌های قومی را در آن‌ها می‌کارد. مزید بر آن، مشارکت فعالانه اقوام ضمن نمایش جامعیت راهبردی و انتخاباتی احزاب، فره‌مندی سیاسی و ستاره اقبال اجتماعی آن‌ها را پر فروغ خواهد ساخت. این حلقه ترکیبی با تز عقلانیت ابزاری به سان پشتوانه رفتاری احزاب تکمیل می‌شود. این گونه که تلاش برای تعریض پایگاه حمایت اجتماعی و تقویت بنیه سیاسی در تسابق‌ها و رقابت‌های بین‌حزبی، جامعه قومی را از وضعیت اضطرار و استثنا درآورده و به تمنای اقوام برای شرکت در پویش‌های سیاسی، لبیک می‌گوید.

پرده دیگر از علل موجه اقبال احزاب به اقوام، ایدئولوژی حزبی است. هرچه سیاست در نگره راست‌کیشان به سامان خصوصی جهت تحقق اراده‌های فردی اشعار دارد، چپ‌گرایان بر یافتن عرصه‌های نوین برای تبلور اراده عام به منزله منطق وجوبی سیاست تأکید می‌گذارند. علت موجه بیگانه‌هراسی، دگرپرهیزی و غیریت‌ستیزی در انگاره احزاب راست، بی‌میلی آنان به هویت گروهی و کنش جمعی است که ضمن دفع فرآیند خلق سوژه سیاسی قومی، دست به انحلال غیردموکراتیک اقوام در چرخه نمایندگی سیاسی می‌زنند. حال آنکه چپ‌کیشان با منطق اشتراکی و برابری مسلک، سیاست را کنشی تأسیسی و تکوینی فرض می‌گیرند که نه‌تنها جامعه به واسطه آن بدل به جامعه راستین شده، بلکه با آفرینش سوژه‌های سیاسی و تمکین در برابر غنایت سوپوزکتیو اقوام، امکانی برای حضور گروه‌های اقلیت در سامان سیاسی جاری تمهید و تدارک می‌بینند (Teney et al., 2010: 275-282). به گواه پیمایش‌ها و مطالعات، هرچند اقبال انتخاباتی اقوام به احزاب چپ بیش از راست‌گرایان است، اما خطر ریزش آراء آنان در هنگامه غفلت و فروگذاری سیاسی اقوام، دوچندان خواهد بود. با این حال، بیان این قول رواست که جنس و جوهر پیوند بین قومیت و احزاب

به سان یک قاعده مقدر و امر تقدیری در چرخه نمایندگی نیست، بلکه برساخته نوع محاسبات سیاسی و برآوردهای انتخاباتی راست کیشان و چپ کیشان است. فراز دیگر از اسباب موجهه پسندیدگی حزبی گروه‌های اقلیت، تعهدات و تعلقات فروملی احزاب است. از آنجاکه جامعه دموکراتیک در خور دموکراسی طلبان از رهگذر انعقاد قرارداد اجتماعی شمولیت‌گرا و فراگیر ممکن است، زیست مدرن احزاب هم تابعی از حاضرسازی مطرودان و محذوفان اجتماعی در بارگاه سیاست مدرن است. طبق این امر، احزاب به تجربت، نیک دریافته‌اند که سیاست نمایندگی راستین و امروزی بیش و پیش از آن که دغدغه و موضوع خواست و خواهش قدرت، اربابان مناصب و مقربان سفره حاکمیت باشد، موضوع اراده معطوف به جامعه و مقیمان آن است. ناظر بر این گزاره، گفتمان و سیاست احزاب در آستانه انتخابات و پس از آن، بایستی قرین قرائت واحد و بسیطی باشد. مطابق با این فهم، تحکیم پیوند حزبی با انجمن‌های قومی و تلاش برای اعمال تغییرات سیاستی به سود اقوام، بساط نمایندگی سیاسی راستین اقوام را می‌گستراند. همچنین، در ضرورت همبستگی نمایندگی سیاسی قومی با سطح و دامنه کنش‌گری احزاب، ادای این فرضیه جایز است که به میزان فعالیت‌های فروملی و محلی احزاب، تدبیری برای غایات و عادات قومی طراحی می‌شود.

از آنجاکه سوژه‌های سیاسی در بافت و بستر سیاسی تولد یافته و بالنده می‌شوند و سوژه‌بودگی خودشان را در تجربه خلق امر ممکن از بطن این زیرساخت‌ها اخذ می‌کنند، درک عملگرهای محیطی وادارنده یا بازدارنده پیوند قومیت و سیاست نمایندگی دوچندان مقرر به تحلیل است. تحولات و رخداد‌های حادث شده در زیست دموکراتیک با ستاندن تجربه عریان دگربودگی، محذوف‌شدگی، رویت‌ناپذیری و اقلیت‌بودگی گروه‌های قومی، اراده‌ای معطوف به حضور سیاسی و کنش‌ورزی جمعی را در آن‌ها زنده کرده و با خلق کنش‌گر آتش به اختیار و زندگی‌اندیش، موقعیت اقلیت و منزلت سوژه ناهل آن‌ها را بدل به سوژه فاعل و کارگزار کرده است. این وضعیت نوآیین، نمایندگی مدعیات قومی توسط احزاب را به یک امتیاز و رانت انتخاباتی و غفلت از مطالبات قومی را به تهدید انتخاباتی بدل ساخت. تعلق این سوژه شناسا به قلمرو تغییر دموکراتیک، مضاف بر استیضاح فضای سیاسی متصلب، سنگ‌واره و مومیایی و دعوت به سوی گشودگی و تاب‌آوری، میل و اراده معطوف به انسداد، استعاری‌شدگی و نمادینگی را از احزاب ربوده و آغوش آن‌ها را به سوی نمایندگی قومی باز خواهد گذاشت. گذشته از آن، عبور احزاب راست رادیکال از

شبکه معنایی و نظم نمادین قدرت مسلط به مدد مفاهیم و شهود نو، قلمرو امکانی برای این نیروی اجتماعی نوظهور در صحن سیاست تمهید نموده که در کسوت نمایندگی سیاست اعتراضی و کارگزاران ناخشنودی اجتماعی، معترض و منتقد سیاست نمایندگی احزاب جریان اصلی هستند (ذوالفقاری، ۱۴۰۰: ۲۳۲-۲۳۱). همت به این کنش اعتراضی با خلق سوژه مقاوم و ممانعت از استحاله هویت قومی در هویت سیاسی حاکم، به سان یک برگ سیاسی متعالی و برینی جلوه یافته که بخت انتخاباتی احزاب راست رادیکال را به هزینه ریزش آراء احزاب اصلی افزایش می دهد. معطوف به این راهبرد انطباقی در الهیات اندیشگی راست کیشان افراطی، نمایندگی سیاسی قومی به سان ضمانت کامیابی انتخاباتی آنان شناخته می شود.

قبض و بسط کرداری و گفتاری جوامع دموکراتیک و انگاره های ذاتی و عراضی دموکراسی مدرن، با حمل دشواره های عدالت، مشروعیت، پاسخ گویی، اثرگذاری و مسؤولیت پذیری، شاهدهی شاخص از غلبه بی تدبیری های گفتمانی و بی تمهیدی های رفتاری در مناسبات نمایندگی است که پویش های دموکراتیک را از صیوروت تعالی بخش انداخته و تعلقات اجتماعی اقوام را آغشته به غش و غبن مبرهن می کند. ضرورت توبه طلبی و تبری جویی از عصبیت های تقنینی و تصمیمی از یک سو و استغفار و اعتذار از تدبیر پریشی ها و کنش گریزی های مألوف از سوی دیگر، کثیری از رژیم های دموکراتیک و منصب داران و مقربان درگاه قدرت را به صرافت انداخت تا به مدد پاس داشت آموزه ها و احکام دموکراتیک، حق رأی به مهاجرین و اقلیت های قومی را به منزله دعوت از این نیروی اجتماعی جهت تحصیل مقام سوژه گی و خودآینی سیاسی در حیات مدرن تعمیم دهند.

فضای بازنمایی های ناواقع و ناجور اصحاب قدرت از امر واقع در دستگاه سیاسی- استراتژیک، بذل همت جهت صیانت از طهارت و عافیت خودشان در برابر گروه های قومی به سان دیگری شرور شناخته می شود. گرچه این ایستارهای ضد مهاجرتی به سان تداوم بزه تشکیک گرایی، بیگانه هراسی و دگرستیزی غیردموکراتیک حکمرانان پنداشته شده که ساحت عمومی را مرهون داده های اندیشگی خودش ساخته، ولی بدل به یک رانت سیاسی و عطیه ای بی بها برای احزاب شده تا با شناسایی تفاوت ها و تصدیق نظری و عملی گروه های قومی بر مبنای رژیم شهروندی، امکان و اقبال افزون تری جهت تعریض پایگاه حمایت اجتماعی و تکثیر آراء انتخاباتی شان تدبیر نمایند. مزید بر آن، تسهیم قدرت و خود- حکمرانی گروهی به مثابه پیش شرط تحکیم و تثبیت دموکراسی، ترجمان تفسیر هنجاری- نمادین از سیاست نمایندگی

شناخته شده که مضاف بر تکثیر دلاسایی اجتماعی، مشروعیت سیاسی و اعتماد نهادی را هم توسعه می‌دهد. ناگفته پیداست که بایسته‌های حکمرانی در جوامع چندپارچه، مَهر و جَهاث و موضوعیت بر اعمال تغییرات بنیادین در سیاست‌گذاری قومی می‌نشانند.

۶. نتیجه‌گیری

در استنتاجی فرجامین، ناترازی سیاست نمایندگی قومی در زیست دموکراتیک تابعی از سازه‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است. فترت دولت، درزها و شکاف‌های امنیتی و ژئوپلیتیک قومی دولت به منزله بازدارنده‌های ساختاری به همراه تعصبات ایدئولوژیک، تساوی‌شکنی و حذف‌مسلكی نهادهای سیاسی منجر به سلب امکان و استعداد ایجاد رابطه معنایی قدرت و سیاست با گروه‌های قومی گشته است. گذشته از آن، ناهم‌ترازی فرآیندهای نوسازی و ناموزونی سیاست‌های معیشت‌اندیشانه قدرت از یک سو و تبدیل عصیت‌های فرهنگی و الگوهای قومی به عادت‌واره‌های نهادین از سوی دیگر، مانع تشکیل یک جامعه برخوردار شده است. سامان‌یابی نظام معرفتی رژیم‌های دموکراتیک حول کثرت‌طلبی و چندفرهنگ‌گرایی و شناسایی عقل مستقل گروه‌های قومی در کارزار انتخابات به‌سان امر واقع در پهنه سیاسی، با خبط شناختی و خطای معرفتی در دوره معاصر دست به‌گریبان است که بی‌میلی و بی‌زاری صاحبان رأی برای انتخاب نمایندگانی با پیشینه و تباری قومی به‌سان حکم پیشاتحقیق و ناآزموده در جریده اعمال و افکار حزبی ثبت گردیده است. مزید بر آن، تغییرهراسی و دگرگریزی احزاب و نوع تربیت و تعلیم حکومتی این تدبیرپیشگان ساحت سیاست، آن‌ها را مبتلا به سندروم تکرار می‌کند که ناظر بر آن، ضمن تخصیص همت والا جهت حفظ ترکیب تیم سیاسی فعلی خود، از انتخاب نمایندگان ناشناخته پرهیز و گریز دارند.

گذشته از آن، قدرت‌مسلكی و تفسیر آنتاگونیستی احزاب از گروه‌های قومی، مانع تعریف و تدوین نظام سهمیه‌بندی قومی در چرخه نمایندگی شد. گرچه گاهی با فعال‌شدن عقلانیت ابزاری و منطق تاکتیکی احزاب، امکانی برای کرسی‌نشینی اقوام مهیا می‌شود، اما هرگز این امر عاریتی و استیجاری به یک عرف و قاعده در زیست دموکراتیک بدل نشد. حال که در این نواضعیت فقدان، اقوام چیزی را که می‌بینند، نمی‌خواهند و آنچه می‌خواهند، نمی‌بینند و از توان تغییرزایی میانجی‌های تغییر (احزاب) ناامید و مأیوس شدند، بدل به سوژه عاصی و شورشی شده که در تلاش برای نفی آتشین و نهی بنیادین وضعیت موجود، شیوه جدیدی از زندگی زیست‌پذیرتر از

رهگذر سیاست مقاومت خلق می‌کنند تا با مطالبه زندگی پیش از مرگ سیاسی، از جهنم خیره نگاه قدرت و موقعیت فروکاست‌گرای ابژه‌گی سیاسی، گام در پردیس سوژه‌مندی و فاعلیت سیاسی بگذارند.

فهرست منابع

الف - فارسی

- ذوالفقاری، وحید (۱۴۰۰). «تبدیل ارزش به آراء در عصر پساسیاست: چندفرهنگ‌گرایی به‌منابه سرمایه‌انتخاباتی احزاب راست رادیکال»، فصل‌نامه مطالعات راهبردی سیاست‌گذاری عمومی، ۱۱(۴۰): ۲۵۰-۲۲۸.
- ذوالفقاری، وحید (۱۴۰۱). «رفتارشناسی اقلیت‌های قومی در سیاست خارجی نوین»، فصل‌نامه سیاست جهانی، ۱۱(۴): ۹۷-۶۵.

ب - انگلیسی

- Acton, J. D. (2007). *The History of Freedom and Other Essays*. London: Cosimo.
- Bird, K. (2004). *Comparing the Political Representation of Ethnic Minorities in Advanced Democracies*. Paper Presented at the Annual Meeting of the Canadian Political Science Association Winnipeg, Manitoba, 3 June .
- Castells, M. (1996). *The Rise of the Network Society*. Oxford: Blackwell .
- Celis, K., Eelbode, F., and Wauters, B. (2013). “Visible Minorities in Local Political Parties: A Case Study of Two Belgian Cities (Antwerp and Ghent)”. *Journal of Politics*, 33(3): 160-171 .
- Diamond, L., and Plattner, M. F. (1994). “Introduction”, In; Larry Diamond and M. F. Plattner (eds.), *Nationalism, Ethnic Conflict, and Democracy*, New York: The John Hopkins University Press .
- Franklin, M. N. (1992). “The Decline of Cleavage Politics”, In Mark N. Franklin, Tom Mackie and Henry Valen (eds.), *Electoral Change: Responses to Evolving Social and Attitudinal Structures in Western Countries*, (pp. 383-405), New York: Cambridge University Press .
- Huber, J. D. (2012). “Measuring Ethnic Voting: Do Proportional Electoral Laws Politicize Ethnicity?”, *American Journal of Political Science*, 56(4): 986-1001.
- Kymlicka, W. (1995). *Multicultural Citizenship: A Liberal Theory of Minority Rights*. Oxford: Oxford University Press .

- Lijphart, A. (1977). "Political Theories and the Explanation of Ethnic Conflict in Western World: Falsified Predictions and Plausible Postdictions", In; Milton Esman (ed.), *Ethnic Conflict in the Western World*, (pp. 46-64), New York: Cornell University Press .
- Lijphart, A. (1984). *Democracies: Patterns of Majoritarian and Consensus Government in Twenty-One Countries*. New Haven: Yale University Press .
- Mozaffar, S. (2007). *The Politicization of Ethnic Cleavages: Theoretical Lessons with Empirical Data from Africa*, Paper Presented at the ECPR Workshop on Politicizing Socio-Cultural Structures: Elite and Mass Perspectives on Cleavages, Finland: Helsinki, 7-13 May.
- Norris, P. (2006). "Recruitment", In; Richard S. Katz and William Crotty (eds.), *Handbook of Party Politics*, (pp. 89-108), London: Sage .
- Pitkin, H. F. (1967). *The Concept of Representation*. Berkeley: University of California Press .
- Reilly, B. (2021). "Cross-Ethnic Voting: An Index of Centripetal Electoral System", *Government and Opposition*, 56 (3): 465-484 .
- Teney, C., Jacobs, D., Rea, A., and Delwit, P. (2010). "Ethnic Voting in Brussels: Voting Patterns among Ethnic Minorities in Brussels (Belgium) during the 2006 Local Elections", *Acta Politica*, 45(3): 273-297.

